

Självständigt arbete på grundnivå

Independent degree project – first cycle

Huvudområde: Pedagogik

Major Subject: Education

Förskollärares beskrivningar av konflikter utifrån ett genus- och jämställdhetsperspektiv

Jessica Andersson och Josefin Larsson

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

MITTUNIVERSITETET

Avdelning för utbildningsvetenskap

Examinator: Anneli Hansson, anneli.hansson@miun.se

Handledare: Sandra Lund, sanlun@student.miun.se

Författare: Jessica Andersson, jean1306@student.miun.se

Författare: Josefin Larsson, joli1314@student.miun.se

Utbildningsprogram: Lärarutbildning - Förskollärare 210 hp

Huvudområde: Pedagogik

Termin, år: HT, 2016

Abstrakt

Syftet med studien har varit att, utifrån ett genus och jämställdhetsperspektiv, beskriva hur förskollärare uttrycker att de vill agera vid olika konfliktsituationer. Vilket inte är samma som hur förskollärare verkligen agerar vid konflikter i förskoleverksamheten. Tidigare forskning visar att förskollärare omedvetet behandlar barnen olika utifrån deras kön. Vi använde oss av kvalitativa enkäter, för att komma fram till resultatet i vår studie där femton förskollärare medverkade. Enkäterna var uppbyggda med hjälp av två olika konfliktsituationer. Genom enkätsvaren kunde vi få en uppfattning om förskollärarna gjorde skillnad på barnen utifrån deras kön. I resultat framkom det att förskollärarna beskrev att kommunikation var viktig när det gällde konflikter och att barnen skulle få en chans till att lösa konflikterna själva genom att prata med varandra. Förskollärarna påtalar att de vill vara i närheten av barnen, för att känna att de har ett öga på hur konflikten fortlöper. Något som även framkom utifrån förskollärarnas beskrivningar i enkätsvaren var att de uttryckte mer uppmuntran till flickorna än vad de uttryckte mot pojkarna.

Nyckelord: flickor, förskollärare, genusperspektiv, jämställdhetsperspektiv, konflikthantering, pojkar

Innehållsförteckning

Abstrakt	i
Inledning	1
Forskningsöversikt	3
Genus i samhället	3
<i>Vad anses pojktigt/flickigt enligt tidigare forskning?</i>	4
Barnen förhandlar om könsroller.....	5
Lek och konflikter i förskolans verksamhet.....	6
Jämställdhet i förskolan	7
Förskollärare behandlar pojkar och flickor olika	7
Syfte	10
Metod	11
Valet av metod	11
Urval	12
Genomförandet av undersökningen.....	13
Bearbetning av datamaterial.....	14
Etiska överväganden	14
Metoddiskussion	15
Resultat	18
Låta barnen lösa konflikterna.....	18
Kommunikation mellan förskollärare och barn	19
<i>Överenskommelser i leken</i>	21
<i>Förutbestämda regler på förskolan</i>	22
Förskollärarnas uppmärksamhet gentemot barnen.....	23
Diskussion	25
Kommunikationen är viktig vid konflikter.....	25
Uppmärksammar förskollärarna barnen olika?	26
Slutsats.....	27
Vidare forskning	27
Referenser	28
BILAGA 1: Enkäter	31
BILAGA 2: Missiv förskolechef	35
BILAGA 3: Missiv förskollärare	36

Inledning

I samhället idag existerar den starka norm som handlar om vad som är manligt och kvinnligt. Den sitter mer rotad än vi tror, även om vi inte vill tro att de olika könsrollerna påverkar oss så gör de det undermedvetet. Ärlemalm-Hagsér och Pramling Samuelsson (2009) menar att tidigare forskning de studerat visar att forskningen har gått framåt i synen på jämställdhet mellan män och kvinnor, men att det inte är helt jämställt än, mannen är fortfarande könet som oftast får sista ordet. I dagens förskolor är det därför, enligt dem, viktigt för förskollärarna att tänka hur de arbetar med genus och jämställdhet (ibid.). Det är i förskolan som barnen ska få börja bygga upp sin egen identitet. Personal på förskolan ska inte göra någon skillnad på vad barnen har för kön, de ska alla få den hjälp de behöver och känna sig rättvist behandlad, det kan vi läsa i Läroplanen för förskolan Lpfö 98 (Skolverket, 2011). I förskolans läroplan står det även beskrivet

Vuxnas sätt att bemöta flickor och pojkar liksom de krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma flickors och pojkars uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan ska motverka traditionella könsmonster och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller (Skolverket, 2011, s. 5).

Förskollärare tycker det är svårt att veta hur de ska arbeta, för att barnen ska få en sådan bra grund som möjligt för deras fortsatta liv (Sandström, Stier & Sandberg, 2013). Genom att visa att både pojkar och flickor har samma rättigheter börjar de ändå bygga grunden till något bra påtalar Sandström m.fl. vidare belyser författarna att många förskollärare anser det svårt att jobba med jämställdhet och genus, för att gynna barnen mest. Många förskollärare bedömer att de inte gör någon skillnad på barnen om det är flickor eller pojkar, men i Sandström m.fl.s studie går det att se hur de behandlar barnen olika utifrån deras kön. Pojkar får mer uppmärksamhet än flickor, för att pojkar oftare är mer livliga och högljudda än flickor menar Bayne (2009); Månsson (2011) och Sandström m.fl. (2013). Månsson (2011) påtalar att förskollärarna har en uppfattning om att pojkar och flickor ska bete sig samt göra på ett visst sätt. Hedlin och Åberg (2013) menar att uppfattningen samhället studerar är den kvinnliga förskollärens uppfattning, deras syn på hur pojkar och flickor beter sig kan skilja sig från manliga förskollärare. Detta kan bidra till att aktiviteter i förskolan är mer anpassade till flickor än vad den är till pojkar även om det är omedvetet.

Många människor kan ha svårt att veta vad jämställdhet står för, det hade även vi innan vi började med vår studie. Jämställdhet innebär att det ska vara lika för alla människor i samhället, rättigheterna, skyldigheterna och möjligheterna ska vara lika, ingen påverkan av vilket kön personen har spelar in

(Nationalencyklopedin [NE], 2016). När vi började läsa in oss på ämnet fick vi se att det fanns mycket i litteraturen som visade att förskollärarna omedvetet behandlar barnen olika utifrån deras kön, de antar varierade saker om barnen utifrån tidigare erfarenheter och samhällets normer. Det är något som vi under vår verksamhetsförlagda utbildning även har sett att förskollärare bemöter barnen olika i situationer, de gjort skillnad på pojkar och flickor, fast att det inte var deras mening. Således är det ett intressant område att studera vidare inom. Vår studie kommer att utgå från både ett genus och jämställdhetsperspektiv, där fokus kommer ligga på förskollärares beskrivningar vid konfliktsituationer.

Forskningsöversikt

I det här avsnittet av uppsatsen presenteras tidigare forskning som vi anser är relevant för studiens syfte. Avsnittet börjar med att ta upp om kön, efter blir det fokus på vad som anses pojktigt och flickigt enligt tidigare forskning. Vidare kommer vi beskriva hur könsmönstren bestäms av barnen och efter det kommer ett stycke där det tas upp om lek och konflikter i förskolan. Sedan går vi vidare till jämställdhet i förskolan och forskningsöversikten kommer att avslutas med fokus på hur förskollärarna behandlar barnen utifrån deras kön.

Genus i samhället

Redan på 1960-1970-talet var det svenska samhället inriktat på att ändra de stereotypa könsrollerna, belyser Bayne (2009). Hon beskriver att människors syn dock bara var att de skulle vidga spektrat av vad som ansågs manligt och kvinnligt. Idag är människor mer inne på att ta bort manligt och kvinnligt helt och bara se saker som mänskliga (ibid.). Något som Odenbring (2010) menar är att hela samhället är uppbyggt av könsstereotypa-normer, hon betonar att människor tolkar de handlingar som inte hör till normen negativt. Vidare påpekar författaren att hela samhället gör skillnader på manligt och kvinnligt även om människorna inte uppmärksammar detta. Hedlin (2010) påpekar att de starka föreställningarna som människorna har om manligt och kvinnligt skapas och även återskapas i samtalen när personer tänker och pratar med varandra i det dagliga. Odenbring (2010) hävdar till exempel att personer klassar olika ord som feminina och maskulina och de märker inte ens att de gör skillnader. Detta bidrar till att människor omedvetet uppfostras till att leva och bruka i det könsstereotypa samhället som vi idag har.

Förutfattade meningar finns om pojkar och flickor samtidigt som kön skapas genom förhandlingar vilket Hellman (2010) påtalar. Hedlin (2010) belyser att många antar att genusperspektivet är lika som att inrikta sig mot kön och könsskillnader. Genus i vardagsmun fokuserar oftast på det som samhället anser vara manligt och kvinnligt, för att utöka begreppets förståelse bör det anammas mer i det vardagliga språket. Hedlin menar även att det är många i dagens samhälle som är klivna till begreppen kön och genus och ställer sig frågande till dessa. Genom att då som tidigare beskrivet anamma orden i vardagen menar Hedlin att människor kommer att utveckla förståelsen för begreppen. Har människor en önskan om förändring som vill komma fram där de tar till sig ordet genus och använder det i vardagen, kommer uttrycket att följa med i tiden och kan skapa en ökad förståelse för ordet.

För att fundera på vad jämställdhet är krävs det eftertanke, kunskap och analys påpekar Hedlin (2010). Betydelsen av jämställdhet är många och något som berör hela livet och i de flesta områden. Det handlar om en fråga om demokrati och jämställdhet, dessa begrepp hör ihop med makt. Hon menar att i samhället är det ett flertal som ställer sig väldigt positiva till jämställdhet, men många tycker ändå det är svårt att stå positiv till jämställdhet när det inte är helt självklart. Vid de flesta tillfällena kan människor skylla ifrån sig, de menar att

det är någons annans arbete att göra det jämställt i samhället och att jobba med värdegrundsfrågor (ibid.). Wernersson (2009) betonar att alla kriterier inte är uppnådda när det gäller jämställdhet i samhället, men de flesta är överens om att jämställdhet är viktigt och bra. Dock innebär det inte att alla är eniga över vad det är. Hedlin (2010) beskriver att ett svar på vad jämställdhet är ofta att "lika lön för lika arbete" och/eller att "alla ska bli behandlade lika". Då människorna pratar och tänker om jämställdhet menar de oftast att människor ska behandla alla lika. Däremot kan det tänkas finnas två problem om människor tänker på detta sätt. Det första är att det väldigt svårt att behandla män och kvinnor lika när samhället ser på män och kvinnor olika. Det andra är att även om människor behandlar alla lika, är det inte säkert att de behandlar alla rättvist (ibid.). Hedlin (2010) beskriver vidare att alla människor är olika och har olika förutsättningar i livet, ges samma möjligheter kommer de ändå olika långt eftersom människorna har olika utgångspunkter. Viktigast är att alla associerar till sig själva och börjar där, det blir många gånger en bra första start inför arbetet med jämställdhet om individerna startar hos sig själva (ibid.).

Vad anses pojkigt/flickigt enligt tidigare forskning?

Riktigt pojkaktiga pojkar beskrivs ofta som bråkiga, aggressiva och dominerande, det blir då något som är normalt för en grupp pojkar, betonar Hellman (2010). Även Eidevald (2009) belyser att pojkar förväntas vara mera provocerande. Vidare påvisar Odenbring (2010) att pojkar yttrar sig genom deras kroppar och genom att visa kroppslig styrka. Ärlemalm-Hagsér och Pramling Samuelsson (2009) menar att pojkars lekar ofta är experimenterande och utforskande. När pojkar löser sina konflikter är det naturligt att de använder sig av våld och pedagogerna antar att alla pojkar är och beter sig lika betonar Eidevald (2009). Gör de inte samma sak är de inte normala. Då blir det att pojkarna möter motstånd från förskollärarna. Han menar vidare att det är okej för pojkar att vara högljudda, vilket bidrar till att i barnens fria lek tar pojkar ofta större plats (ibid.). Det som pojkarna ändå gör varje dag, såsom att visa att de är hjälpsamma och att de kan visa känslor betraktas inte vara pojkaktigt (Hellman, 2010).

Flickorna har mer fokus på familjekonstellationer och relationer i sina lekar menar Ärlemalm-Hagsér och Pramling Samuelsson (2009). Eidevald (2009) påtalar att flickor har mer fokus på sociala samband istället, för att vara aggressiva i sina lekar. Han menar vidare att när flickor leker sitter de ofta i en soffa eller vid ett bord och leker lugnare lekar, flickor anses inte vara högljudda. Om en flicka visar sig ledsen i en situation och inte tar en sådan stor plats, tillhör de normen. Flickor förväntas inte göra mycket väsen av sig, det är de som följer reglerna och ser till att reglerna följs (ibid.). Johansson (2008) belyser att när konflikter uppstår är det oftast flickorna som går undan och flyttar sin lek, för att skydda den.

Att flickorna väntas följa de traditioner som finns är något Odenbring (2010) belyser, till exempel att de ska bry sig om deras utseende och agerande. Hon påpekar att tidigare studier visar att utseende och agerande är något som alla

flickor ska leva upp till i alla åldrar. Även Johansson (2008) påtalar att flickor oftast är de människor som förväntar sig ta efter den omsorgsdel som förekommer i förskolorna, hon menar att flickor förväntas ta på sig rollen som den som ser till alla andras välmående. Markström och Simonsson (2011) belyser att flickor förväntas lyda och lyssna på förskollärarna, de flickor som går emot förskollärarna blir kallade envisa. Författarna fortsätter dock att påpeka att flickor är starka. Vad författarna menar är att de flickor som vet vad de vill och kan förmedla detta, hör till de flickor som kan visa sig starka.

Barnen förhandlar om könsroller

Sedan 1980-talet har det forskats kring förskolan med inriktning på genus, beskriver Ärlemalm-Hagsér och Pramling Samuelsson (2009). I början av dessa undersökningar menar författarna att människorna stod fast vid att det är miljön som påverkar hur barnen utvecklas i sina könsroller. På senare år belyser författarna att mänskligheten mer tror att språket och de olika maktpositionerna påverkar barnen (ibid.). Författarna menar vidare att detta inte bara påverkar barnen, utan även förskollärarna. Eidevald (2009) betonar att förskollärarna bör tänka på att det inte bara är genom förskolan barnen får sina uppfattningar om manligt och kvinnligt, det finns i samhället och runt omkring dem hela tiden.

Barnen i förskolan är de som påverkar de olika normerna som finns bland könen, lyfter Hellman (2010). Hon fortsätter att beskriva att barnen vill förändra de olika normerna som finns och då är det viktigt att förskollärarna är där och hjälper dem att komma framåt. Barnen i barngruppen som känner sig trygga, vågar oftare testa nya könsmonster. Förskollärarens uppgift är att göra att alla barn känner sig delaktiga och att de är trygga i barngruppen, fortsätter Hellman. I förskolan ska barnen få forma kön och olika könsmonster, det inträffar genom olika ramar, former, ämnen, förhållningssätt och det pedagogiska material som finns under olika tidsperioder, menar Tallberg Broman (2009).

Att både vuxna och barn inom förskolan påverkar samhällets tankar om genus och jämställdhet är något Ärlemalm-Hagsér och Pramling Samuelsson (2009) har kommit fram till i sin forskning. De menar dock att barnens röst kanske inte blir lika hörd som den borde bli. Om förskollärare i större utsträckning börjar fråga barn om genus och jämställdhet har de nog mycket att lära. Barn har än inte hunnit skapa sig en uppfattning inom genus och dess stereotyper, de går många gånger mot stereotyperna och ser inget avvikande i det. Författarna menar även att det är förskollärarna i förskolan som ska uppmärksamma barns tankar och idéer kring genus samt utveckla förskolan efter dem, för de ska trots allt utveckla och förbättra förskolan för barnens skull (ibid.). Även Markström och Simonsson (2011) menar att det är viktigt att de vuxna pratar om kön och hur de ska vara mot barnen. De diskuterar hur de ska arbeta mot könsmonster både hur de gör och hur de omskapar könsmonster. I Ärlemalm-Hagsér och Pramling Samuelssons (2009) studie menar de att det är både barnen och förskollärarna som gör de olika könsmonstren, de är både utmanande och nyskapande.

Lek och konflikter i förskolans verksamhet

Barnen är ofta väldigt hjälpsamma och visar omsorg om varandra, de är snälla mot varandra betonar Ärlemalm-Hagsér och Pramling Samuelsson (2009). Det sker både i den fria leken och i de planerade aktiviteterna. I deras studie framgår även förskollärarna med goda exempel då de anammar olika teman, som gemenskap och visar att alla barn behöver lika mycket uppmärksamhet oavsett kön. Markström (2007) påpekar att ofta leker de äldre barnen i grupper som är uppdelad på kön, flickor leker med flickor och pojkar leker med pojkar, men det förekommer även att de blandar sig mellan könen.

Leken kan både vara ordning och kaos påtalar Øksnes (2011). Hon hävdar att tidigare har forskare försökt att benämna lek som något som är på låtsas, men Øksnes menar att leken är mycket mer än bara på låtsas, den är glädje, ilska, sorg, dumdristighet och impulsivitet. Den är oerhört lärorik för barnen och i leken prövar de på allt de kan tänkas vilja (ibid.). När barnen leker kan det bli konflikter och barnen gör på olika sätt, en del kan börja slåss, knuffas eller retas hävdar Markström (2007). Barnen reagerar olika och en del börjar gråta och en del kan hämta en vuxen vid konflikter. Vid situationer där en vuxen hämtas kan denne ibland anse att barnen själv ska försöka lösa konflikten (ibid.). Det är viktigt som förskollärare att låta barnen få öva sig på att lösa konflikter själva, men det är även betydelsefullt att förskollärarna stöttar barnen i deras konflikter, belyser Eidevald (2009). Ofta är det förskolläraren som går in i barnens konflikter och hjälper dem att sätta gränser och att lösa konflikten. Då förskollärare går in i barnens konflikter är det även oftast de som ställer frågor och försöker få barnen att förstå varandras känslor (ibid.). Eidevald fortsätter att betona att det är oftast i leken som konflikter uppstår mellan barn och det är även där de lär sig om hur de ska agera i en sådan situation. I vissa konfliktsituationer kan förskollärare känna sig osäkra över huruvida de ska agera bäst utifrån de barn som är i situationen. Det är viktigt att behandla alla barn likvärdigt och med respekt samt att förskollärarna har i åtanke att olika barn utvecklar olika färdigheter i olika situationer. Därför är det viktigt att förskollärarna anpassar sig efter situationen och de barn som är inblandade i konflikten (ibid.).

Konflikter är viktiga betonar Granath (2010). Det är i konflikterna som människor lär sig att diskutera, att formulera sig och att stå för vad de tycker, samtidigt som individerna får insyn i att andra inte alltid tycker lika som dem. Hon påtalar att då människor får ta del av andras tankar och känslor utvecklar de egna, hon menar också att i en diskussion uttrycker sig människor med styrka och tydlighet. När det gäller lek i förskolan menar Gannerud och Rönnerman (2006) att det är väldigt viktigt för barnen att leka, genom leken lär barnen sig oerhört mycket och de utvecklas inom flera områden. Förskollärarna ska vara där som ett stöd i deras lek och hjälpa dem vid konflikter. Øksnes (2011) påtalar även hon att leken är viktig för barnens lärande.

Jämställdhet i förskolan

Jämställdhet är något som är mycket angeläget i förskolans verksamhet, vilket är viktigt att lyfta och alla behöver sträva mot det, betonar Tallberg Broman (2009). I förskolan ska barnen få jämställda möjligheter, därför har förskolläraren en väldigt stor uppgift då det kommer till att förmedla jämställdhet till barnen på ett sätt som de förstår (ibid.). Bayne (2009) påtalar att även om Sverige har kommit en bit på vägen inom jämställdhet i förskolan har samhället mycket kvar innan könsstereotyperna blivit helt eliminerade. Eidevald (2009) belyser att förskollärarna kan ha svårt att förstå vad jämställdhet står för, de har inte en klar bild av vad det egentligen innebär. De vet att jämställdhet har att göra med att alla ska ha samma möjligheter, men vidare är det även i sig svårt att ge alla barn samma möjligheter. Sandström m.fl. (2013) påtalar även de att genus och jämställdhet har en stor roll i förskolan och att förskollärarna ofta är osäkra på hur de ska arbeta med det i den pedagogiska verksamheten. Därför menar Eidevald (2009) att det är viktigt att förskollärarna får chans till en utbildning som fokuserar på jämställdhet, genus och likabehandling.

Arbetet kring jämställdhet är mest drivet av förskolor menar Edström (2009). Att arbeta med jämställdhet i förskolan har varit väldigt viktigt de senaste åren och har blivit något som finns i alla förskolor. Hon beskriver i sin studie att många av de förskolor som arbetar med jämställdhet har uppfattat det som något väldigt bra och positivt. Tallberg Broman (2009) påtalar vidare att värdegrunds- och likvärdighetsfrågor som uppkommer i samband med att jobba med jämställdhet, bidrar till att förskolans verksamhet formar en bättre värld med hjälp av fostran och pedagogik.

Förskolans och skolans läroplan belyser att jämställdhet handlar om genus, den förståelse som vi har om män och kvinnor samt de olika förväntningar som vi har på pojkar och flickor betonar Hedlin (2010). I de olika verksamheterna ska barnen få en chans att utvecklas lika, det ska inte bli något hinder beroende vilket kön de har. Vidare menar Hedlin att något som är vanligt i samhället är att kvinnor och män anser att de behandlar alla lika, de anser att de inte gör skillnad på flickor eller pojkar. Studier som har gjorts handlar ofta om att personer behandlar alla olika utifrån deras kön och ålder, det är något som hör till normen att vi förväntar oss en viss sak av flickor och en viss sak av pojkar. Ofta är det de vuxna runt omkring barnen som har normer och föreställningar om hur pojkar och flickor ska vara (ibid.).

Förskollärare behandlar pojkar och flickor olika

Som förskollärare är det viktigt att vara neutral när det gäller kön och genus, menar Gannerud och Rönnerman (2006). Det ska inte vara mycket tyckande utan som förskollärare gäller det att inte leva upp till de normer som finns när de gäller pojkaktig eller flickaktig (ibid.). Hellman (2010) och Eidevald (2009)

menar att i förskolan blir barnen ofta behandlad olika utifrån de sätt som är typiskt för pojkar och flickor, förskollärarna känner då att de kan hantera barnen. Skulle något barn avvika från det "normala" uppfattar förskollärarna det som konstigt. Ärlemalm-Hagsér och Pramling Samuelsson (2009) påtalar att förskollärarnas uppfattning av barn ofta är stereotypa och därmed förstärker de könsmonster som redan finns. Författarna betonar att när förskollärare kommer in i en förskola och ser efter den norm de är uppvuxen med, ser de pojkar och flickor olika. De ser pojkarna som äventyrliga och experimentella, samtidigt som de ser flickorna mer som lugna och relationsskapande. Detta kan bidra till att pojkar och flickor blir behandlade olika i liknande situationer.

Då pojkar och flickor leker menar Ärlemalm-Hagsér och Pramling Samuelsson (2009) att det blir ofta fokus på pojkarna, även om det är flickor med i samma lek. Pojkar får till exempel svar på sina frågor lättare än flickor. Hellman (2010) betonar att om flickor gör samma handlingar som pojkar gör, att de är högljudda och livliga blir de ändå inte lika synligt av förskollärarna. Flickorna blir då undanskuffad i leken och med det följer att de får en låg status i leken. Eidevald (2009) belyser i hans studie att de tillrättavisningarna som flickorna får blir ofta bunden till hot om de inte följer reglerna. Det är ett tecken på att förskollärarna behandlar barnen olika utefter kön och deras mognad. Han menar vidare att förskollärare kan behandla pojkar och flickor olika för de är inte av samma kön. Odenbring (2010) belyser i sin studie att de olika kategoriseringarna handlar om olika typer till barnets kön. Från det fokuserar förskollärarna på att barn har olika egenskaper, det kan innebära att pojkar förväntas vara på ett visst sätt och att flickorna förväntas vara på ett annat sätt. Hellman (2010) menar att förskollärarna ofta kallar barnen "stora pojken" eller "stora flickan", för att stärka deras självkänsla. Vidare blir barnen kallad för "bebis" då det handlar om att rätta till barnens oönskade beteende. Ärlemalm-Hagsér och Pramling Samuelsson (2009) visar att i tidigare studier har förskollärare ofta olika tonlägen beroende på om de pratar med pojkar eller flickor. Det har också visat sig att redan i förskolan uppmuntras pojkar till att ta för sig, samma uppmuntran ges inte till flickor.

Alla ska få den omsorg de behöver, det spelar ingen roll vilket kön de har utan det ska vara lika mellan barnen, menar Månsson (2011). Dock kan det i vissa situationer förekomma att förskollärarna behandlar barnen olika. Till exempel, tar flickor plats blir det automatisk placerad som envisa och arga. I hennes studie betonar hon att flickor som gråter och gör motstånd följer inte de traditionella mönster som en flicka förväntas göra, barnen blir ofta bemötta utifrån det kön de har. Könsskillnaderna som finns mellan barn och förskollärare finns där hela tiden, i studien kunde hon se att pojkar får mer uppmärksamhet än flickor (ibid.). Gannerud och Rönnerman (2006) påtalar att förskollärare har ett stort ansvar då det kommer till planering och upplägg av förskolan, då är det viktigt att de räknar in alla olika typer av lärande och trivsel. Alla förskolor har ett arbetslag och alla personer i arbetslaget har lika stort ansvar för hur och vad barnen lär sig. Det är därför viktigt att arbetslaget pratar ihop sig över huruvida de vill gå tillväga i vardagen på förskolan, menar författarna.

En förändring som kommer fram i Odenbrings (2010) studie är att både pojkar och flickor kan vara hjälpfröknar. I tidigare forskning har det ofta varit flickor som har varit hjälpfröknar. Det visar sig att pojkar har mer fysisk kontakt som kramar och beröringar, det är något som inte ofta ses som manligt. Pojkarna pratar även mer om kärlek än vad tidigare forskning pekar på. Som förskollärare är det viktigt att låta barnen känna att de är lika mycket värda, belyser Hedlin (2010). Alla barn, oavsett om det är en pojke eller en flicka ska få känna att inget är omöjligt och att de ska få möjligheten till att göra det de vill, det finns inget rätt eller fel (ibid.). I händelserna som sker i förskolan är det viktigare att förskollärarna fokuserar på händelsen istället för att fokusera på vilket kön barnen har som är involverade i händelsen, anser Eidevald (2009). Något som Bayne (2009) beskriver är att så länge som de befintliga förskollärarna behandlar alla lika och med respekt oavsett kön, visar förskollärarna barnen att de stereotypa roller som en gång funnits inte är något att uppmuntra, alla är lika mycket värda.

Syfte

Syftet med studien är att, utifrån ett genus- och jämställdhetsperspektiv, beskriva hur förskollärare uttrycker att de vill agera vid olika konfliktsituationer.

Metod

I detta avsnitt kommer vi skriva om vår valda metod till studien. Det blir en beskrivning av urvalet, genomförandet och bearbetningen av det insamlade materialet. Vi kommer att ta upp de etiska forskningskraven och sluta med en metoddiskussion.

Valet av metod

I studien använde vi oss av en kvalitativ metod, det innebär att ta del av andras tankar, erfarenheter och känslor (Ahrne & Svensson, 2011). Brinkkjær och Høyen (2013) påtalar att vi bör fokusera på människor vars vardagsliv intresserar oss och låta oss ta del av vad de ser genom sina ögon. Efter överväganden av olika metoder kom vi fram till att kvalitativa enkäter (bilaga 1) var den metod som passade bäst för oss, jämfört med till exempel observationer eller intervjuer. Vi ville få fram hur förskollärarna uttryckte att de ville agera vid konflikter. Att använda enkäter med öppna frågor skulle kunna bidra till genuina och ärliga svar till vårt syfte och frågeställningar. Genom att få ta del av andras erfarenheter får vi ta del av något som har förändrats under tiden för dem och hur det upplevs för dem, det liknar en fenomenologisk ansats (Brinkkjær & Høyen, 2013 och Hyldgaard 2008). Kvalitativa metoder är bra för att det går att anpassa till den situationen som är och det går att hålla på länge med att samla in material, menar Eliasson (2013). Skulle vi se att materialet var för litet skulle det gå att samla in mera material. Det är viktigt att tänka på att det är forskningsproblemet som styr metodvalet i en uppsats, menar Stukát (2011).

Vi ansåg att observationer och intervjuer inte lämpade sig till vårt arbete på grund av att båda nämnda metoderna avslöjade för mycket av vad vi vill komma fram till. Vår tanke var att respondenterna inte skulle vara medvetna om att det just var genus och jämställdhet som vi hade lagt fokus på, det var inte heller något som skadade dem att de inte visste. Tanken var att om de visste skulle det inte blivit helt sanningsenligt, utan vi skulle få de svar de trodde skulle var bäst för vår studie. Respondenterna fick svara utifrån sig själva och deras erfarenheter som de hade, dock kom också tanken att genom enkäter kunde respondenterna förstå att det var ur ett genus och jämställdhetsperspektiv vi kollade på svaren. Men öppna enkäter var ändå den av de nämnda metoderna vi kände passade studien bäst. Stukát (2011) beskriver öppna enkäter som det ostrukturerade frågeformuläret. Genom att använda sig av öppna frågor i enkäten fick förskollärarna en chans till att svara med sina egna ord och det kunde bli svar som vi inte trodde att vi skulle få (Bryman 2011; Hjalmarsson, 2014 och Stukát, 2011). Vi valde att använda oss av öppna enkäter, när vi utformade enkäterna tog vi hjälp av en pilotstudie vi tidigare gjort. I pilotstudien åkte vi ut var för sig till två olika förskolor och observerade olika konflikt händelser. Redan innan vi genomförde pilotstudien visste vi att vi ville lägga fokus på konflikter som uppstod i den fria leken mellan barnen, men även se när förskollärare ingrep i konflikten. Efter vi hade observerat sammanställde vi alla våra observationer i ett öppet dokument där vi båda kunde ta del av den

andres observationer. Sedan tog vi inspiration från alla observationer vi gjort och skapade två egna situationer. I dessa två situationer ändrade vi sedan namnen på barnen så de inte skulle bli igenkända, vidare skrev vi samma situationer i två olika dokument.

Vi namngav enkäterna till A och B och skrev samma situationer på enkäterna, men ändrade namnen på barnen som var med i de beskrivna situationen. I enkät A i den första situationen var barnen Isabell och Stina 3 år och den andra situationen var barnen Anna och Hugo 5 år. I enkät B var barnen Isak och Benjamin 3 år, Hugo och Anna 5 år. Händelserna som involverar de två flickorna och de två pojkarna var samma händelse. Likaså i händelsen om Anna och Hugo, men de hade bytt plats i händelsen. I enkät A var det Hugo som var ledsn och i enkät B var det Anna som var ledsn. Att vi bytte namn på barnen och bytte plats på två namn var, för att vi skulle på ett bättre sätt kunna komma fram till syftet med studien. Efter vi beskrivit händelserna skrev vi frågor som vi tyckte vara relevanta. Dessa var några frågor som följde efter händelserna: *Du har sett och hört händelsen, vad gör du, hur tänker du? Beskriv så utförligt som möjligt hur du hade gått till väga i denna situation.* Förskollärarna fick svara hur de tänkte sig att de agerade vid två olika konfliktsituationer, utifrån deras svar skulle vi kunna se om de gjorde någon skillnad på om det var pojkar eller flickor inblandad. Vår handledare kollade igenom enkäterna och godkände dem innan vi lämnade ut dem, vilket Stukat (2011) påtalar är av väsentligt. Bryman (2011) menar att det är betydelsefullt att frågorna i enkäterna är tydliga, för att det ska bli tydliga svar. Frågornas tydlighet är viktiga på grund av att intervjuaren inte är närvarande och kan informera respondenterna om de skulle ha frågor (ibid).

Urval

Till en början var det tio förskollärare som vi lämnade ut våra kvalitativa enkäter till i två olika kommuner i mitten av Sverige. Genom att vi använde oss av respondenter som fanns i närheten av oss använde vi oss av bekvämlighetsurvalet (Bryman, 2011). Hjalmarsson (2014) beskriver att det är viktigt att använda sig av respondenter som är utbildad inom den yrkeskategori forskaren tänker sig ska studera. Dahlin-Ivanoff (2011) hävdar att respondenterna i vissa studier är utvalda eftersom de har erfarenheter som forskaren vill ta del av. I vår studie var det utbildade förskollärare som fick svara, alla hade gått en högskoleutbildning och vi ansåg att de hade den kunskap vi ville att de skulle ha för att besvara våra enkäter.

Lika som ovan utgick vi ifrån bekvämlighetsurvalet (Bryman, 2011) då vi valde de förskolechefer vi kontaktade. Vi började med att maila ut information till två förskolechefer (bilaga 2) i två olika kommuner, som fanns i närheten av oss och vi fick båda två godkännande till att ta kontakt med förskolorna de är chef över. Båda förskolecheferna skrev vilka olika förskolor de var chef på och vi valde förskolorna slumpmässigt från den listan. Efter det kontaktade vi förskolorna, vi skickade ut ett informationsbrev (bilaga 3) till förskollärarna ungefär en vecka innan vi kom dit och lämnade enkäterna. Förskollärarna fick själva välja vilka av dem som ville medverka och svara.

Vi valde att inte skriva förskollärarens namn på våra enkäter, istället namngav vi dem efter nummer då kunde vi skilja dem åt när vi sammanställde och skrev resultatet. Namnen var uppbyggda med förskollärare och siffror från ett till femton. Detta för att göra det lättare för oss så vi såg att vi fick med citat från alla förskollärare, numreringarna tog vi sedan bort då vi skrev resultatet. Det viktiga för oss var att få fram förskollärarnas beskrivningar och uttryck inte vem av förskollärarna som skrev vilket svar.

Genomförandet av undersökningen

Enkäterna delade vi ut på förskolorna, vi valde även att en av oss tog enkät A på en förskola och den andra av oss tog enkät B på en förskola. Anledningen till att vi valde detta tillvägagångssätt var, för att förskollärarna inte skulle se att vi hade två enkäter samt att de inte helt skulle veta vad vi var ute efter (ett genus och jämställdhetsperspektiv). Från början tänkte vi inte dela upp enkäterna mellan oss, men det blev något som vi diskuterade och kom fram till att det skulle vara lättare för oss att göra. Hade vi lämnat ut båda enkäterna till samma förskollärare hade det blivit lättare för dem att förstå vad syftet med studien var. När det var dags för oss att lämna ut enkäterna åkte vi var för sig till en varsin förskola. Vi började med att presentera oss, vem vi var och varför vi var där. Sedan valde vi att presentera enkäten lite kort vad den skulle handla om och när vi skulle hämta den igen. Innan vi kom till förskolorna hade vi redan skickat ut informationsbrevet till förskollärarna, men vi valde även att lämna ut det när vi lämnade enkäterna. När vi var på förskolorna träffade vi inte alla förskollärare som arbetade där, utan vi frågade en av de vi träffade om de skulle kunna dela ut enkäterna till de andra avdelningar och förskollärarna. Vi lämnade då ut fem enkäter var till två olika förskolor och förskollärarna delade själva upp den mellan avdelningarna och arbetslagen. Förskollärarna som medverkade fick ta god tid på sig att svara på enkäten i lugn och ro. Detta betonar Løkken och Søbstad (1995) att det kan bli bättre svar när informanterna får svara på enkäter och ta den tid de behöver. Alla fick en vecka på sig att svara, sedan åkte vi och hämtade materialet personligen.

Då vi hämtade enkäterna fick vi inte tillbaka lika många som vi hade hoppats på, vi fick åtta enkäter sammanlagt. Vi beslutade oss för att lämna ut tolv till, sex var. Vilket vi hoppades skulle bidra till att vi fick mer material att analysera. Vi valde att ta kontakt med förskolecheferna igen och frågade om vi fick lämna ut enkäter till en annan förskola. Det fick vi, eftersom vi kände att vi inte hade lika mycket tid blev det med kort varsel. Efter att vi hade tagit kontakt med förskolorna åkte vi dit och lämnade enkäterna till förskollärarna och gick tillväga på ett likartat sätt som första gången vi lämnade enkäterna men denna gång fick de två dagar på sig att svara. Även den här gången tog en av oss enkät A och en av oss enkät B. När vi hade samlat in alla enkäter efter båda omgångarna blev det att vi fick femton stycken svar av 22 möjliga. Vi kände att det var ett relevant material för vår studie.

Bearbetning av datamaterial

När vi bearbetade vårt material tog vi stöd från det som Rennstam och Wästerfors (2011) beskriver, sortering, reducering och argumentering, de tre sätten är hopflätade med varandra i ett empiriskt material. När vi hade fått allt material började vi att sortera det, för att vi skulle få en bra bild av materialet vi hade. Alla enkäter som vi hade fått in skrev vi av i ett öppet dokument direkt när vi hade fått dem, för att vi båda två skulle kunna se vad forskollärarna hade svarat. Vi delade upp alla fyra situationer i fyra olika dokument och det blev åtta svar vid enkät A och sju vid enkät B. Respondenternas svar lästes om och om igen, för att vi skulle ta till oss på ett bra sätt. Rennstam och Wästerfors hävdar att det är viktigt att vara öppen till materialet forskaren har fått. Vi tog tid till att granska vårt material och var öppna för det vi hade fått. Bryman (2011) belyser att varje svar måste kodas och att koda alla svar tar tid. Både det Rennstam och Wästerfors (2011) och Bryman (2011) påtalar, ansåg vi var en väldigt viktig del, för att inget material skulle försvinna eller inte kännas relevant. Den av oss som hade lämnat ut enkät A började leta likheter och skillnader i dem och den andra gjorde lika, men med enkät B. Att vi skrev av dem var dels, för att originalen av enkäterna skulle vara kvar, utifall vi skulle behöva se dem igen. Genom att vi först skrev av dem gjorde att vi verkligen kunde gå in i materialet och se deras svar. Båda två tyckte det var lättare att skriva ut dem och markera med färgpennor som vi såg var lika, men även skillnader. Sedan markerade vi i det öppna dokumentet med olika färger, då kunde även den andra se vilka mönster den andra hade sett.

När vi båda hade gått igenom sitt material själva, började vi att gå in i den andras material. Detta för att söka likheter och variationer mellan de olika händelserna och svaren vi hade fått. Hjalmarsson (2014) betonar vikten av att läsa igenom alla respondenternas svar. Båda två tyckte det var svårt att se resultatet på datorn. När vi träffades hade vi skrivit ut alla svar och vi valde att klippa isär dem och lägga svaren i fem olika högar. Vi la dem i fem olika högar för det var dessa teman vi kunde utläsa från materialet vi fått tillbaka. Vi valde även att markera det hela med olika färgpennor, för att vi på ett bättre sätt skulle se högarna och likheterna. När vi sedan kom till att reducera var det viktigt för oss att fundera vad vi ville använda i vår studie. Det handlar om att utse eller inte utse vad som är relevant för studien, menar Rennstam och Wästerfors (2011). De fortsätter att belysa att det är viktigt att förstå att allt material inte kan få plats i studien. Efter det arbetade vi med att argumentera för det vi hade fått fram och då var det dags att tänka på vad vårt syfte med studien var och fundera på vad tidigare forskning hade visat.

Etiska överväganden

Att samla material till studien ska vara givande för alla olika parter som är med eller tar del av den, de som är med i studien ska inte känna att de har blivit exponerade (Rienecker & Stray Jörgensen, 2014). De etiska perspektiven som Vetenskapsrådet (2002) benämner är: Informationskravet det innebär att informanterna får information över vad arbetet ska handla om. I vår studie visste inte informanterna helt vad det var vi skulle undersöka, men det var inget

som innebar skada för dem. Hade de vetat att vi hade ett genus och jämställdhetsperspektiv hade det kunnat påverka svaren. Samtyckeskravet innebär att informanterna får själva bestämma om de vill vara med. Skulle de vilja avbryta får de göra det utan att det ska bli några negativa följder. Konfidentialitetskravet innebär att de som medverkar ska vara så anonyma som möjligt, materialet ska behandlas på ett sådant sätt att obehöriga inte ska kunna få tillgång till det och heller inte få en uppenbar bild om vem det handlar om. Nyttjandekravet innebär att svaren som informanterna delar med sig av kommer bara att användas till vårt arbete Detta var något som vi tog hänsyn till i vår studie och som vi beskrev för våra respondenter.

Metoddiskussion

Att använda sig av kvalitativa enkäter med öppna frågor ansåg vi var en bra metod för oss. Vi fick in svar vi ansåg var relevanta för syftet med vår studie. Från enkäterna kunde vi ta del av förskollärares tankar om barns konflikter i den fria leken, även likheter och variationer framkom från respondenternas svar. Bryman (2011) betonar att med kvalitativa enkäter måste forskaren ställa frågor som hör till frågeställningar som forskaren vill få svar på. Det lyckades vi med genom våra frågor i enkäten. Om vi skulle använda oss av intervjuer blev informanterna medveten om vilket ämne det var vi ville samla in information om, vår tanke var då att de inte gav oss de svar vi ville ha, utan de skulle ge oss de svar de trodde att vi ville ha. Dock var även detta något som kunde hända då vi gav ut enkäterna. Respondenterna kunde skriva ner det de önskade att de skulle göra i de olika situationerna, men hur de verkligen agerar kanske inte är desamma och det är en annan studie. Skulle vi använt oss av intervjuer var det mycket som spelat in, vilket humör respondenten var på den dagen, vad som kan ha hänt de närmsta dagarna etcetera, menar Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011). Humöret var även något som påverkade våra enkäter, det kan bero på vad förskollärarna var på för humör när de svarade på enkäterna. De kunde känna sig stressad eller hade det hänt något som skulle kunna påverka svaren. Vidare påtalar Eriksson-Zetterquist och Ahrne att om vi hade valt intervjuer hade vi behövt gjort ett större för arbete. Gör du intervjuer behöver du specifika frågor att ställa så du får ett svar som är relevant och som innehåller det du verkligen var ute efter. Att använda sig av kvalitativa enkäter var något som också tog tid att få fram, att skriva ut de olika konflikt händelserna och frågorna som vi använde oss av behövde noggranna formuleringar för att få konkreta och utförliga svar. Tänker vi mer i efterhand ser vi att det hade varit möjligt att använda oss av intervjuer. Hade vi valt att intervjua respondenterna om konflikthantering, skulle det var möjligt att analysera svaren ur genus och jämställdhets vinkel. Samtidigt känner vi att kvalitativa enkäter varit en bra metod för oss. Hade vi observerat hade vi behövt en tydlig tanke och fråga, Lalander (2011) informerar om detta, att forskaren måste ha en tydlig tanke om vad som ska observeras så att forskaren får det material som behövs. Utifrån det syfte vi valt är det inte relevant att observera, då det är förskollärares tankar vi är ute efter och inte deras agerande.

En tanke vi hade var att åldern på informanterna kunde bidra till deras svar. Hur gammal är de nu, hur gammal var de då de gick sin utbildning och hur många år av erfarenhet har de, det beskriver Hjalmarsson (2014) är viktigt att tänka på. Beroende på när de genomförde sin utbildning kunde även det bidra till deras svar, hur mycket hade de fokuserat på konfliktlösning i sin utbildning och vilken syn hade de på genus det år de utbildade sig. Vidare kunde vi tänka att de förskollärare med lång erfarenhet hade varit med om många konflikter och hade ett annat tänk då det kommer till att lösa konflikter än vad en förskollärare med inte lika lång erfarenhet hade.

Får respondenterna tid till att svara kan det bli bättre och utförligare svar, menar Løkken och Søbstad (1995). Det var dock ett problem som vi stötte på, förskollärarna svarade inte lika utförligt som vi hade hoppats på. Det kunde minska trovärdigheten i textens resultatdel. Detta är dock inte något vi kunde påverka, utan vi fick lita på respondenterna vi hade valt och hoppas att de beskrev hur de skulle gå tillväga på ett så sanningsenligt sätt som möjligt. Vi ansåg att respondenterna skulle ta tid till att svara på enkäterna och att vi skulle kunna få in svar som var utförliga som möjligt, men vi hade fel. Vad detta berodde på vet vi inte säkert, vi kan bara spekulera i varför. Tankar vi får är, tyckte respondenterna inte att det var ett intressant ämne, var det stressigt på förskolan så att de inte hann eller fanns det andra personliga skäl till varför svaren inte blev lika utförliga som vi hade hoppats. Det vi kunde se var att vi fick utförligare svar på de enkäterna som vi lämnade ut andra gången, förskollärarna som svarade på dessa hade bara två dagar på sig. Som tidigare nämnt vet vi heller inte vad detta berodde på, kanske är det bättre med lite press när det gäller enkäter eller kan det vara respondenternas inställning som gjorde att det blev skillnad och även att vi valde en annan förskola kan ha påverkat. Något som Hjalmarsson (2014) belyser är att det är lättare att få svar på enkäterna om forskarna lämnar ut dem och är kvar på platsen när respondenterna svarar på dem vid en viss tidpunkt. Det är kanske något som hade varit bättre för oss, vi hade kanske fått mer svar om vi var kvar när respondenterna fick svara på enkäten. Skulle förskollärarna få svara när vi var där på platsen skulle det kunna bli en stress för dem, de skulle då kunna svara väldigt konstigt på frågorna.

Att vi lämnade ut enkäter med öppna frågor och att vi delade ut dem i verksamheten anser vi gjorde att vi fick högre svarsfrekvens, än om det skulle vara en postenkät som vi skickade ut eller en enkät som vi hade gjort online. Vi fick dock en del bortfall när det gällde våra enkäter, några respondenter valde att inte svara. Bryman (2011) beskriver att det kan vara betydelsefullt att veta vilka det är som inte har svarat på enkäten, för att påminna att de ska svara. I vårt fall var det svårt när vi inte visste vilka som hade valt att svara och vilka som hade valt att inte göra det. Efter första hämtningen av enkäterna såg vi att det material vi hade fått inte skulle räcka. Vi hade redan dessa aningar, men tänkte att när det är öppna frågor kommer de välja att skriva utförliga svar. Nu efterhand ser vi att vi hade fel. Det var bra att vi tog hjälp av Eliasson (2013) som beskrev att det gick att samla in mera material om det behövdes.

När det var dags att bearbeta svaren vi hade fått var det svårt att veta hur vi skulle gå tillväga, vi visste att vi måste gå igenom allt material och läsa alla svar. Vissa svar var mer utförligare än andra. Att sammanställa enkäter med öppna svar är något som tar tid och det kan vara svårt när det är många svar som ska koda, menar Bryman (2011). Sedan är det viktigt att få fram teman och veta vad som är relevant till studien (ibid.). Att hitta teman genom att koda alla svar var svårt, men vi tyckte att det gick lättare och lättare under tiden. Stukát (2011) beskriver att lämna ut enkäter med öppna frågor till en mindre grupp respondenter är mödosamt att analysera, men det går att göra när undersökningsgruppen är liten. Materialet vi hade fått kändes som att det var tillräckligt för att få något att analysera.

Resultat

Syftet med studien är att, utifrån ett genus och jämställdhetsperspektiv, beskriva hur förskollärare uttrycker att de vill agera vid olika konfliktsituationer. I de kvalitativa enkäterna vi lämnade ut, som handlade om barnen Stina, Isabell, Benjamin, Isak, Hugo och Anna, har förskollärarna beskrivit och gett uttryck för hur de vill agera vid konfliktsituationerna. Vilket inte är lika som hur de verkligen agerar vid konflikter i förskoleverksamheten. Den största variationen vi kunde utläsa var i de händelser som handlade om Anna och Hugo, utifrån förskollärarnas beskrivningar uppfattar vi det som att de skulle uppmärksamma barnen olika. Resultatet bygger på svar ifrån femton förskollärare.

Utifrån vårt material har dessa teman skapats *Låta barnen lösa konflikterna, Kommunikation mellan förskollärare och barn, Överenskommelse i leken, Förutbestämda regler på förskolan och Förskollärares uppmärksamhet gentemot barnen*

Låta barnen lösa konflikterna

Något vi kunde utläsa var att åtta av förskollärarna beskriver att de skulle välja att vänta ut konflikterna innan de ingriper. När det kommer till konflikter resonerar förskollärarna att de gärna vill att barnen ska fundera över hur de kan gå tillväga, för att komma vidare i sin lek. En förskollärare beskriver: "Avvaktar liten stund för att se om/hur de uppfattar varandra [...] Men kommunikationen mellan dem är utgångspunkten för hur mycket jag "lägger mej i". Förskolläraren uttrycker att hen avvaktar intill leken innan hen ingriper, för att se om barnen kan lösa konflikten på egen hand. Vår tolkning av vad hen beskriver är att det är viktigt att barnen får en chans att uppfatta varandra när något händer och försöka lösa konflikten själv. Hen påtalar vidare att hen vill fokusera på hur barnen gör i deras konflikt, för att få en förståelse över om hen ska lägga sig i eller fortsätta att avvakta. Vi uppfattar det som att hen i sin beskrivning vill koncentrera sig på barnens kommunikation som de har med varandra. Vi kan tolka att förskolläraren önskar se barnen kommunicera med varandra. En annan förskollärare framskriver i enkäten att beroende på barnets ålder förväntar sig hen olika saker av dem: "Är det ett äldre/moget barn kan man i situationen som denna avvakta men iaktta till en början och se om dom kan lösa det på egen hand." Till exempel beskriver förskolläraren att hen förväntar sig att två femåringar antas kunna lösa mindre konflikter själva, utan en vuxens medlande, medan hen inte förväntar sig att två yngre barn klarar sig utan medlande från en vuxen.

Åtta av femton förskollärare påtalar att om de låter barnen försöka själva kommer de ofta fram till bra lösningar. Förskollärarna beskriver att barnen bör få en chans att försöka innan en vuxen lägger sig i och försöker lösa konflikten. En förskollärare resonerar så här "Intressant är också - om inte smockorna hänger i luften - att vänta några sekunder innan jag ger mig in i "konflikten" för att se om de själva har kompetens/verktyg/erfarenhet att lösa den..." Vi kan tolka de som att förskolläraren påtalar att konfliktlösning är något som barnen

ska få öva sig i att göra. Hen beskriver det som positivt om barnen får erfarenheter av hur det kan vara att lösa konflikter. Vi kan också utläsa från dennes beskrivning att hen väljer att hålla ett öga på barnen så att det inte uppstår något allvarligt bråk eller att någon gör sig illa. I vårt material var det bara en förskollärare som resonerade om smockorna och då handlade händelsen om Isabell och Stina. Ingen av de andra förskollärarna i vårt material uttrycker sig på ett sådant sätt när det gäller pojkarna.

En förskollärare resonerar kring ett möjligt scenario i sitt enkätsvar: "Barnen kanske hittar någon annan intressant bit som de finner intresse för. [...] Kanske ser Isak att Benjamin har större användning av biten." Hen beskriver att genom att ge barnen lite mer tid till varandra kanske de själva kan komma på olika lösningar. Med hjälp av denna tankegång uppfattar vi det som att förskolläraren medvetet vill ge barnen extra tid till att lösa konflikten själva. Sex förskollärare resonerar kring att båda barnens uppfattningar av situationen bör komma fram. Att låta barnen prata och beskriva vad som har hänt anser de är betydelsefullt. En förskollärare beskriver det såhär: "Kollar in situationen. Sätter mig ner med dem. Jag har ju sett hela situationen, men vill även höra vad det har att säga, så jag frågar dem vad som har hänt?" Förskolläraren uttrycker en önskan om att höra båda barnens version, fast att hen ändå har sett hela situationen. Det kan tolkas som att förskolläraren anser att barnens version av händelseförloppet är lika viktiga som ens egen och bör vägas in då händelsen ska utredas.

Kommunikation mellan förskollärare och barn

Utifrån det material vi samlat in ser vi att alla förskollärare betonar att de skulle hjälpa barnen att kommunicera med varandra på ett eller annat sätt. Skulle de inte få barnen att prata med varandra hjälper de till och medlar tills konflikterna blir lösta. Fem förskollärare påtalar att bästa lösningen oftast är att barnen själva får lösa situationen. Något som samtliga förskollärare beskriver är att erbjuda att tillsammans med barnen försöka lösa situationen, för att barnen inte ska känna att de måste klara av det på egen hand. Alla förskollärare resonerar kring hur de skulle försöka kommunicera med barnen eller hur de skulle få barnen att kommunicera med varandra. Förskollärarna påtalar att de vill vara involverad i konflikten, för att hjälpa barnen om det behövs. En förskollärare beskriver: "Jag går fram och pratar med Hugo föreslår att vi åker och pratar med Anna. Vill han det så pratar vi med Anna förklarar hur Hugo känner när hon cyklar ifrån honom och inte lyssnar."

Vi tolkar det som att alla förskollärare i vår studie anser att de har tillräckligt med kompetens, för att veta hur de skulle agera vid de olika konflikterna. En förskollärare tror att hen skulle gå tillväga på följande sätt:

Utgångspunkten är att jag känner till personerna. [...] Massor av frågeställningar dyker upp vid konflikter- och jag ska ta snabba beslut. God kännedom om varje individ kan vägleda men räcker inte alltid...

I det här citatet resonerar förskolläraren vad som kan hända vid konflikter, hen betonar att känna barnen kan vara en fördel, men påtalar vidare att bara för att hen känner barnen betyder inte det nödvändigtvis att konflikten löses enklare och fortare.

Tretton förskollärare skriver i enkäten att de väljer att börja med att prata med ett barn från början istället för att ta båda på samma gång. En förskollärare beskriver att det är till stor vikt att se vilket barn som är närmast, för att hen ska veta vart det passar bäst att börja. "Beroende på var jag befinner mig i förhållande till barnen skulle jag börja prata med barnet som är närmast." Förskollärarna anser sig handla uppmuntrande mot barnen, deras önskan är att det ska bli bra och att barnen får en chans att bli glada igen. Tillsammans med att förskollärarna försöker uppmuntra barnen igen beskriver de att de förslagsvis kan avleda från det som hade gjort dem upprörda. Något en förskollärare tar upp är "Pratar med Hugo. Försöker uppmuntra att cykla. Hinner du före fröken till gungorna kanske?" Den här förskolläraren tror att hen skulle försöka få Hugo att fundera på annat genom att skapa ett tävlingsmoment mellan hen och Hugo. Utifrån våra enkätsvar kan vi inte utläsa att någon av förskollärarna beskriver att de skulle inspirera Anna till någon form av tävling. En förskollärare beskriver "Jag hade själv kunnat hoppa upp på en cykel och cyklat tillsammans med Anna om det var sällskap som var det viktigaste för henne." Förskolläraren framhåller att denne hellre skulle lägga fokus på att vara tillsammans med Anna, istället för att tävla.

Något som betonas av sju förskollärare är vikten i att förmedla barnens känslor och benämna de olika känslorna de känner i konflikterna, vilket vi tolkar kan bidra till att barnen lär sig vara empatiska. Ett sådant exempel beskriver en förskollärare "Fråga Anna vad hon är ledsen över och då beror det vad hon svarar. Men förklara för Anna att Hugo kanske inte hörde henne och att Hugo åker i sin takt och Anna åker i sin takt." Förskollärarna påtalar att de vill höra hur barnen mår utifrån vad som har hänt. En annan förskollärare betonar, "Ser du, Isak gråter, han blev ledsen när du tog biten som han höll i/ville ha. Till Isak -Jag hör att du blev ledsen när Benjamin tog biten som du hade i handen. Du berättar att du blev ledsen."

Alla förskollärare beskriver att de skulle välja att fokusera på barnen och bekräfta hur de känner. Vi tolkar att förskollärarna resonerar kring barnens förståelse för varandras känslor. Förskollärarna påtalar att de är beredda på att en del olika känslor kan komma upp och genom att beskriva att de pratar om känslorna förklarar förskollärarna att det är helt okej att visa olika känslor. Vidare kan vi se att i beskrivningarna förskollärarna gjort i enkäterna lägger de inga värderingar i vilket kön barnen har. Fortsättningsvis kan vi utläsa ur förskollärarnas beskrivningar att samtliga betonar att inget barn får ta något som ett annat barn har, utan de får alla fråga eller vänta på sin tur. Rättvisa och jämställdhet är något som förskollärarna påtalar är viktigt enligt dem. Till exempel beskriver en förskollärare hur hen önskar sig ha gått tillväga:

Pratar med båda barnen om att det finns många fler bitar på golvet. Pratar med Benjamin om det finns en liknande bit, uppmuntrar honom att han hittade en likadan om han gör det annars hjälpa honom att leta och fråga om den biten är lika.

De påtalar att det är viktigt att förmedla till barnen vad som är rätt eller fel. En förskollärare beskriver att hen skulle göra såhär:

Jag går fram till Isabell och Stina och förklarar att det var Isabell som tog den först sedan ber jag Stina ge legobiten till Isabell igen. Jag hjälper Stina att leta efter en lika bit eller så letar vi efter en annan bra bit tillsammans.

Vi tolkar som att samtliga förskollärare vill påtala för barnen att kamratskap och att hålla sams är något som är viktigt i förskolan, de ska inte medvetet göra något annat barn argt eller ledsen.

Vår tolkning av förskollärarna är att alla ser det som att en av de viktiga delarna i konfliktlösning är kommunikation, kanske den enda och viktigaste delen. Samtliga förskollärare som tog del av enkäten uttryckte sig på ett sådant sätt att vi tolkar det som att ett av deras första val då det kommer till konflikthantering är att använda sig av det verbala språket. Utifrån förskollärarnas beskrivningar upplever vi att alla på något sätt skulle välja att kommunicera med barnen. Antingen genom att prata med båda barnen för sig eller med barnen tillsammans, eller genom att få barnen att prata med varandra eller på något vis hjälpa barnen att förstå varandra.

Överenskommelser i leken

Alla förskollärare i studien var överens om att barnens utgångspunkt var viktig att fundera kring när det uppstod konflikter. Att barnen tillsammans skulle tänka över hur de hade bestämt att de skulle leka. Förskollärare 5 beskrev

Ni leker väl tillsammans ni? Ska du vänta tills hon kommer tillbaka? Sedan beror det på svaret hur jag går vidare. Jag vet ju hur de pratade innan, så man använder deras överenskommelse som utgångspunkt.

Förskollärarna vill uppmuntra barnen att komma vidare i sina lekar de vill inte att lekarna ska förstöras, för att det uppstod en konflikt.

Vi kan se att alla förskollärare önskar vara med barnen. De ger dem hjälp om det behövs, för att barnen ska komma tillbaka till sin lek igen. Förskollärare 12 lyfter "Jag hörde att ni kom fram till att cykla tillsammans. Nu är du långt före och Anna är ledsen. Hur tänker du om det?" Den här förskolläraren är med som ett stöd i konflikten och pekar på det viktiga från deras lek och vad de hade kommit överens om. Hen fokuserar på att barnen ska fundera tillsammans över hur de ska göra fortsättningsvis. Utifrån vår tolkning ser vi att förskollärarna vill att barnen ska ha roligt och komma överens i leken. Barnen ska få fundera över hur det blivit, men att de tillsammans kan försöka hitta tillbaka till det som de hade innan eller att det blir en annan lek. När det uppstår konflikter i en lek

som barnen har bestämt handlar det om att inte ge någon skuld. Förskollärare 6 beskriver "Lägger ingen skuld på henne om att Hugo blivit ledsn, Anna gjorde som de bestämt [...]" Här lägger förskolläraren fokus på vad de hade bestämt, hen ser att barnet gjorde som de hade bestämt. Det blir att gå tillbaka och fundera kring vad det var de hade bestämt från början. Genom dessa två citat kan vi se att Anna gjorde rätt vid båda situationerna, först när hon var ledsn och sedan när hon cyklade iväg snabbt för de hade bestämt att de ska göra på det sättet. Utifrån materialet kan vi se att tre förskollärare börjar med att prata med Hugo och säga att han skulle vänta på Anna och inte cykla ifrån henne, för att hon blev ledsn. Fem av förskollärarna menade att Anna skulle strunta i Hugo. När det är Anna som cyklar iväg är det en förskollärare som pratar med henne och säger att hon ska vänta in Hugo. Sju av förskollärarna menar att Anna gör rätt i situationen när hon cyklar i väg från Hugo. Dessa sju förskollärare poängterar att Anna gjorde som de hade bestämt och cyklade som de skulle göra.

Något som bör finnas med i tanken då barn gemensamt bestämmer något är missförstånd, olika uppfattningar och att de till exempel inte hör vad den andre säger. Förskollärare 9 tar upp, "[...] förklarar för Anna att Hugo kanske inte hörde henne och att Hugo åker i sin takt och Anna åker i sin takt." Detta tolkar vi som att förskolläraren vill göra barnen medveten om att då vi ingår överenskommelser kan till exempel missförstånd dyka upp. Vi tolkar att förskolläraren menar att barnen har olika uppfattningar om saker och ting och är reglerna som barnen sätter upp i överenskommelsen inte tydliga för båda kan det vara lätt att det blir missförstånd och besvikelse.

Förutbestämda regler på förskolan

Fyra av förskollärarna beskriver att de vill påpeka vikten av att informera barnen om de regler som finns på förskolan, en förskollärare beskriver det på följande sätt: "Jag tar legobiten av Isak." Förskollärarna betonar här vikten med att informera barnen om att de får vänta på sin tur och att de inte får ta från någon annan som leker med just det den vill ha utan att fråga. Ytterligare en förskollärare lyfter "Den som hade den först får ha den. När den lekt klart får den andra den." Förskollärarna tar upp om tydligheten med att påtala att barnet som har, i detta fall, legobiten först får ha den medan andra barnet får vänta på sin tur. Vi tolkar att dessa beskrivningar kan ha att göra med de förutbestämda reglerna som finns på förskolorna, regler som de flesta förskollärarna resonerar kring utan att säga dem högt.

Reglerna involverar att barnen inte tar av andra, de väntar på sin tur och har barnen kommit överens om något håller de sig till det. Vi tolkar att alla förskollärarna har dessa regler i åtanke då de talar till barnen, till exempel betonar en förskollärare att hen skulle gå tillväga på det här viset: "Jag kanske förklarar att när Stina hittat biten först -då får hon leka först- den här gången får Isabell leka först." En annan förskollärare beskriver: "Efter att ha hört deras version. Förklarar för Stina att hon får lämna tillbaka biten till Isabell för man

får inte ta av någon annan.” Att informera barnen om regler är något som alla förskollärare resonerar kring, de anser att det är viktigt att tala om för barnen att si eller så gör vi inte på förskolan. En tolkning från förskollärarnas beskrivningar är att detta kan göra att barnen blir mera sympatiska, har de själva varit med om att de blir fråntagen en leksak utan förberedelse kan de komma ihåg den känslan och känna igen sig i känslan hos sin kamrat om de tar något av den utan att fråga. Tre av förskollärarna beskriver att de fokuserar på att bekräfta för det andra barnet att de förstår att hen vill ha just den biten som kompiserna har, men att de även förklarar att barnet får vänta. En förskollärare skrev ”Jag skulle också bekräfta för Stina att jag förstår att hon vill ha den men att hon får vänta till Isabell är klar med den.” Vi tolkar att förskolläraren betonar att hen uppmärksammar bådas känslor och reaktioner.

Förskollärarnas uppmärksamhet gentemot barnen

Ett mönster som framkom ur enkätsvaren var att flera förskollärare beskriver att de vill uppmärksamma Anna, för det hon gjorde. En förskollärare resonerar ”Någonstans under denna tid eller senare, så uppmärksammar jag Anna på hur snabb hon var. Kanonsnabb! Tumme upp!”. Förskolläraren beskriver att hen anser att det är viktigt att lägga märke till flickan i konflikten och låta henne bli sedd. En annan förskollärare tar upp ”Viktigt blir då också att bekräfta Anna ”Wow, va snabb du va” el ”vilka snabba ben du har.” Den här förskollärarna beskriver att det är viktigt att Anna får bekräftelse över hur snabb hon var. Något som en annan förskollärare beskriver är ”Kommer fram till att det inte är en tävling. Att Hugo vill cykla fort och att Anna kan cykla hur sakta eller fort hon vill.” Förskolläraren betonar i sitt svar att Anna ska få cykla hur fort eller sakta hon vill, medan Hugo inte blir lika uppmärksam på att han har samma val och kan cykla hur han vill.

När det gäller Hugo beskriver en av förskollärarna att denne skulle lägga fokus på att be honom vänt. ”Först skulle jag be Hugo vänta lite på Anna så att hon hinner ikapp. Skulle inte det fungera skulle jag säga åt Anna att inte bry sig om att Hugo cyklade fortare [...]” Utifrån förskollärarnas beskrivningar har det förekommit oftare att flickorna har blivit uppmuntrade till att fortsätta cykla mer än vad det har gjorts med pojkar. Som i det ovan nämnda citatet påtalar förskolläraren att pojken skulle bli ombedd att vänta och blir inte alls uppmärksam på att han var duktig och snabb, så som andra förskollärare har beskrivit att de vill uppmärksamma flickan. Vidare påtalar förskolläraren i samma citatet att om pojken inte skulle ha lyssnat och väntat, skulle hen be flickan att strunta i honom och att inte ge honom någon uppmärksamhet. En annan förskollärare beskriver ”Vad hon var snabb! Hann du inte med? Vilken rackarns snabbis. Hur tänker du göra nu då?” Vår tolkning av denna förskollärares beskrivning är att hen skulle ge den positiva uppmärksamheten till flickan och den mer negativa till pojken. Utifrån förskollärarens beskrivning skulle Hugo få den negativa uppmärksamheten genom att bli påmind om att han inte hann med sin kamrat och vidare blir han själv ombedd att fundera på hur han nu ska gå vidare. De två sistnämnda citaten kan tolkas som hårda och enbart med positivt fokus på Anna.

Något som betonas av tre förskollärares svar är att Hugo ofta är den som blir ifrågasatt över hur han tänker gå tillväga i situationerna, han blir lite skuldbelagd då förskollärarna resonerar kring hur de beskriver att de skulle bemöta honom i situationen. En förskollärare beskriver " – Hugo jag hör att Anna skriker och gråter. Jag hörde att ni kom överens om att cykla tillsammans. Nu är du långt före och Anna är ledsen. Hur tänker du om det?" Hen påtalar att det är Hugo som bör fundera på vad som har hänt, han får ingen direkt uppmuntran över sin förmåga att cykla som vi har sett utifrån förskollärares beskrivningar i enkätsvaren att flickan skulle få.

Diskussion

I den här delen kommer vi att diskutera resultatet av vårt insamlade material tillsammans med tidigare forskning till vårt syfte. Vi kommer även att skriva ett stycke om slutsatser och avslutar med att skriva några rader om vidare forskning inom detta område.

Syftet med studien har varit att, utifrån ett genus och jämställdhetsperspektiv, beskriva hur förskollärare uttrycker att de vill agera vid olika konfliktsituationer.

Kommunikationen är viktig vid konflikter

Alla förskollärare i studien betonar att kommunikation är viktigt när det handlar om att lösa konflikter, de vill att barnen ska försöka prata med varandra. I resultatet kan vi se att flera av förskollärarna vill ge barnen en chans till att lösa konflikten själv först, då de påtalar att barnen ofta har kompetens till att lösa konflikten själv. Att ge barnen chansen till att försöka är något som de kan växa av, de får känna att de får chansen till att lösa något som de själva har varit med i. Om förskollärarna är för snabba med att hjälpa till och lösa konflikten får barnen en bild av att förskollärarna hela tiden lägger sig i. Detta påtalar Markström (2007), att en del barn kan behöva känna att förskollärarna inte hela tiden lägger sig i, de behöver själva chans att lösa konflikterna först, dock känner vissa barn att de gärna vill ha stödet från förskollärarna. I resultat i vår studie framkommer det att förskollärarna resonerar kring att de vill vara i närheten vid konflikter, för att det ska vara lättare för förskollärarna att veta hur de kan reagera om de behöver ingripa.

I vårt resultat tolkar vi det som att förskollärarna förstår hur viktigt det är för barnen att förskollärarna är med, hjälpen förskollärarna kan erbjuda barnen kan hjälpa dem att förstå hur de ska vara mot varandra. Att barnen får prata om hur de känner resonerar förskollärarna kring i resultatet är betydande för deras självkännet och förståelse för andra individer. Månsson (2011); Årlemalm-Hagsér och Pramling Samuelsson (2009) betonar att det är viktigt att visa barnen att de ska vara snälla mot varandra, visa omsorg och hjälpa varandra. I vår studie tolkar vi att förskollärarna vill att barnen ska må bra och känna att de får det stöd som de behöver. Förskollärare i vårt resultat beskriver att det är betydelsefullt att barnen får känna att de får sin röst hörd, samtidigt som de ska försöka förstå och lyssna på andra.

Förskollärarna i vår studie vill att barnen ska kommunicera med varandra och få en uppfattning av den andres känslor. Det finns likheter med vad Eidevald (2009) belyser att när förskollärare är med i barnens konflikter är det ofta dem som ställer frågor och gör att barnen förstår varandras känslor. Granath (2010) hävdar att genom konflikter får alla en chans att formulera sig och ta del av andras tankar, vilket gör att de kan utveckla sig inom empati. I vårt resultat beskriver förskollärarna att de vill att barnen får en chans att visa hur de känner

samt att förskolläraren är med och bekräftar barnet. Att visa känslor vid konflikter är inget som förskollärarna i vår studie beskriver som något problem, det är naturligt och både pojkar och flickor ska få uttrycka sina känslor. Hellman (2010) beskriver att det inte anses pojkigt att vara ledsen och visa sina känslor. Förskollärarna i vår studie påtalar att det inte är något problem med att pojkarna är ledsna i situationerna utan de beskriver att de vill inrikta sig på att prata med barnen och låta barnen prata med varandra.

I vår studie resonerar förskollärarna att det kan vara lättare att hjälpa barnen att lösa deras konflikter om de känner barnen. Det är inte säkert att konflikterna går lättare att lösa, men det kan vara en hjälp på vägen. Från resultatet kan det finnas liknelser med vad Eidevald (2009) påpekar. Han menar att förskollärare kan känna sig osäkra vid konflikter och vet inte riktigt hur de ska agera, för att kunna lösa dem på bästa sätt (ibid.). Vi tolkar från resultatet i vår studie att om förskollärarna inte känner barnen kan det vara en sak som gör det svårare att lösa konflikten. Det är däremot inget som syns i enkätsvaren från förskollärarna i vår studie, men det är tankar vi får när vi tolkar resultatet.

Uppmärksammar förskollärarna barnen olika?

I tidigare forskning syns det att förskollärare ofta gör skillnad på pojkar och flickor, från förskollärarnas beskrivningar i vårt resultat framkommer det att även de gör skillnad men på ett annorlunda sätt än vad som framgår i tidigare forskning. Ärlemalm-Hagsér och Pramling Samuelsson (2009) påtalar att när flickor och pojkar leker blir det ofta mer fokus på pojkarna. Förskollärarna i vår studie berättar att de väljer att fokusera på att prata med barnen och det spelar inte någon vilken kön de har. Något som framkommer i resultatet är att utifrån förskollärarnas beskrivningar i enkätsvaren får flickorna mer uppmuntran angående positiva prestationer än pojkarna. I texten som handlar om flickor uttrycker sig förskollärarna mer positivt i form av uppmuntran, till skillnad från texten om pojkar där förskollärarna inte uttryckligen berömmar barnen angående deras förmåga att cykla. Utifrån förskollärarnas beskrivningar lägger de fokus på att pojkarna ska fundera på hur de ska gå tillväga för att allt ska bli bra igen. Pojkarna fick i beskrivningarna inte heller någon hjälp med att tänka vidare så som förskollärarna beskriver att de vill göra med flickorna. Hellman (2010) lyfter, att om flickor är livliga blir de inte lika synliga av förskollärarna, de blir undanskuffade från leken och flickorna får låg status. Något som framkommer i resultatet är att både pojkarna och flickorna synliggörs av förskollärarna vid konflikter. Från resultatet tolkar vi det som att förskollärarna betonar att det är viktigt att barnen får en chans till att prata om dess känslor och att förskollärarna bekräftar känslorna.

En förskollärare beskriver att då det uppstår konflikter kan det förekomma att det utvecklas till bråk och att barnen till exempel börjar slå varandra. Något vi tolkar som intressant är att från denna förskollärares beskrivningar är det flickorna som är benägna till att börja slåss. Något som Odenbring (2010) påtalar är att det inte hör till normen att anse flickor som det typiska könet som börjar slåss utan det hör mer till vad som anses om pojkar. Dessa beskrivningar har

ingen av de andra förskollärarna uttryckt sig om. En tolkning från vårt resultat och förskollärarnas beskrivningar är uppmärksammar förskollärarna flickorna mer på grund av att de inte förväntar sig det lika mycket som de gör av pojkarna. Något som framkommer i vår studie är att enligt förskollärarnas svar så tolkar vi det som att de inte önskar agera som tidigare forskning pekat på. Förskollärares uppfattning enligt tidigare forskning är ofta stereotypa, vilket innebär att det oftast är pojkarna som får mest uppmärksamhet menar Ärlemalm-Hagsér och Pramling Samuelsson (2009), med det menar författarna att de könsmonster som finns förstärks. I beskrivningarna i vårt resultat kan vi ana att det är flickorna som får ta mer plats och får mer respons av förskollärarna. Tankar som vi får från vårt resultat i studien är att förskollärarnas utbildning kan vara något som är med och spelar in i hur förskollärare tänker om hur de vill agera mot pojkar och flickor. Våra tolkningar är att förskollärarna beskriver att de agerar jämställt, dock finner vi i våra tolkningar att det inte alltid är fallet. Om förskollärarna har ett genustänk eller inte tolkar vi kan vara något som har påverkat deras svar i enkäterna. Eidevald (2009) hävdar att om förskollärarna inte riktigt vet vad jämställdhet står för blir det svårt att veta hur de bör arbeta med det. Något han ytterligare lyfter, är att förskollärarna kan behöva utbildning i hur de ska arbeta med jämställdhet och att alla i förskolan får en bra grund.

Slutsats

I den här studien har syftet varit att, utifrån ett genus och jämställdhetsperspektiv, beskriva hur förskollärare uttrycker att de vill agera vid olika konfliktsituationer. Förskollärarna beskriver att de gärna vill att barnen löser konflikter genom kommunikation och även att de ska få en chans att lösa konflikterna själva först. I beskrivningarna framkommer det att förskollärarna, i texten om flickor uttrycker mer uppmuntran till än vad förskollärarna uttrycker i texterna om pojkarna. Eidevald (2009); Hellman (2010) och Månsson (2011) påtalar att det är pojkarna som får mest uppmärksamhet av förskollärarna, i vår studie framträder det att flickorna skulle fått majoriteten av förskollärarnas uppmärksamhet om de handlat utifrån hur de beskriver att de vill agera vid konfliktsituationer. Mycket forskning visar att det alltid är pojkar som fått all uppmärksamhet. Vi ställer oss frågan, om förskollärare vill vara helt jämställda ger de då flickorna mer uppmärksamhet än pojkarna omedvetet?

Vidare forskning

Utifrån resultatet har vi blivit nyfikna på hur förskollärarna verkligen agerar när det kommer till konflikter. Det vore intressant att se om de gör skillnader genom att uppmärksamma flickor mer än pojkar. Detta skulle kunna göras med hjälp av observationer på olika förskolor och se hur de arbetar kring jämställdhet i förskolan. Om observationer görs och resultatet blir att förskollärare gör skillnad på pojkar och flickor i konfliktsituationer, vore det intressant att visa förskollärarna som blir observerade resultatet och se hur de reagerar på att de gör skillnad då de tror att de inte gör det.

Referenser

Ahrne, G & Eriksson- Zetterqvist, U. (2011). Intervjuer. I. Ahrne, G. & Svensson, P. (Red). *Handbok för kvalitativa metoder* (s. 36-57). (1. Uppl.) Malmö: Liber.

Ahrne, G & Svensson, P (2011). Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. I. Ahrne, G. & Svensson, P. (Red). *Handbok för kvalitativa metoder* (s. 10-18). (1. Uppl.) Malmö: Liber.

Bayne, E. (2009). Gender Pedagogy in Swedish Pre—Schools: An Overview. *Gender Issues* 26, no. 2: 130-140.

Tillgänglig: <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs12147-009-9076-x>

Brinkkjaer, U. & Høyen, M. (2013). *Vetenskapsteori för lärarstudenter*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.

Edström, C. Lite vid sidan om den kommunala ordningen - en analys av fyra kommuners arbete med jämställdhet i förskolan. I B. Wernersson, I. (red.) (2009). *Genus i förskola och skola: förändringar i policy, perspektiv och praktik* (s. 43 - 59). Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.

Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/2077/20411>

Eidevald, C. (2009). *Det finns inga tjejbestämmare [Elektronisk resurs] : att förstå kön som position i förskolans vardagsrutiner och lek*. Diss. Jönköping

Tillgänglig: <https://www.divaportal.org/smash/get/diva2:158528/FULLTEXT01.pdf>

Eliasson, A. (2013). *Kvantitativ metod från början*. (3., uppdaterade uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Gannerud, E. & Rönnerman, K. (2006). *Innehåll och innebörd i lärares arbete i förskola och skola*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.

Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/2077/19534>

Granath, G (2010). Våga vara i det obehagliga. I. Palm, M & Elvin-Nowak, Y. (Red). *Låt oss tvista igen!: om konflikthantering i förskola och skola* (s. 11-17). Stockholm: Lärarförbundets förlag.

Hedlin, M. (2010). *Lilla genushäftet 2.0 [Elektronisk resurs] : Om genus och skolans jämställdhetsmål*. Växjö: Linnéuniversitetet.

Tillgänglig: http://www.jamstallt.se/docs/Lilla%20genushaftet_2.0.pdf

Hedlin, M. & Åberg, M. (2013). The call for more male preschool teachers: echoed and questioned by Swedish student teachers. *Early Child Development and Care* 143, no. 1: 149-162.

Tillgänglig: <http://dx.doi.org/10.1080/03004430.2012.660149>

Hellman, A. (2010). *Kan Batman vara rosa? [Elektronisk resurs] : förhandlingar om pojkighet och normalitet på en förskola*. Diss. Göteborg : Göteborgs universitet.
Tillgänglig:

https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/22776/2/gupea_2077_22776_2.pdf

Hjalmarsson, M (2014). Enkäter till förskollärare. I. Löfdahl, A., Hjalmarsson, M. & Franzén, K. (red.) (2014). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori* (s.157-165). (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Hyldgaard, K. (2008). *Vetenskapsteori: en grundbok till de pedagogiska ämnena*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Ivanoff-Dahlin, S. (2011). Fokusgruppsdiskussioner. I. Ahrne, G. & Svensson, P. (Red). *Handbok för kvalitativa metoder* (s. 71-82). (1. Uppl.) Malmö: Liber.

Johansson, E. (2008). *"Gustav får visst sitta i tjejsoffan!": etik och genus i förskolebarns världar*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Lalander, P. (2011). Observationer och etnografi. I. Ahrne, G. & Svensson, P. (Red). *Handbok för kvalitativa metoder* (s. 83-103). (1. Uppl.) Malmö: Liber.

Løkken, G. & Søbstad, F. (1995). *Observation och intervju i förskolan*. Lund: Studentlitteratur.

Nationalencyklopedin, jämställdhet.

Tillgänglig:<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/jamstalldhet>

Markström, A. (2007). *Att förstå förskolan: vardagslivets institutionella ansikten*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Markström, A- M, & Simonsson, M. (2011). "Constructions of Girls in Preschool Parent-Teacher Conferences." *International Journal Of Early Childhood* 43, no. 1: 23-41.

Tillgänglig:<https://link.springer.com/article/10.1007/s13158-010-0024-4>

Månsson, A. (2011). "Becoming a Preschool Child: Subjectification in Toddlers during Their Introduction to Preschool, from a Gender Perspective." *International Journal Of Early Childhood* 43, no. 1: 7-22.

Tillgänglig:<https://link.springer.com/article/10.1007/s13158-010-0022-6>

Odenbring, Y. (2010). *Kramar, kategoriseringar och hjälpfröknar: könskonstruktioner i interaktion i förskola, förskoleklass och skolår ett*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet.

Tillgänglig:https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/22144/1/gupea_2077_22144_1.pdf

Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2011). Att analysera kvalitativt material. I. Ahrne, G. & Svensson, P. (Red). *Handbok för kvalitativa metoder* (s. 194- 210). (1. Uppl.) Malmö: Liber.

Rienecker, L. & Stray Jörgensen, P. (2014). *Att skriva en bra uppsats*. (3., omarb. uppl.) Lund: Liber.

Sandström, M, Stier, J & Sandberg, A. (2013). "Working with Gender Pedagogics at 14 Swedish Preschools." *Journal Of Early Childhood Research* 11, no. 2: 123-132. Tillgänglig:<http://ecr.sagepub.com.proxybib.miun.se/content/11/2/123.full.pdf+html>

Skolverket (2011). *Läroplan för förskolan Lpfö 98*. (2., rev. uppl.) Stockholm: Skolverket.

Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Tallberg Broman, I. Mamma, pappa, förskolebarn - Om förskolan som jämställdhetsprojekt. I. Wernersson, I. (red.) (2009). *Genus i förskola och skola: förändringar i policy, perspektiv och praktik* (s. 61- 79). Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.

Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/2077/20411>

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* [Elektronisk resurs]. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Tillgänglig: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Wernersson, I. Pedagogerna och jämställdheten. I. Wernersson, I. (red.) (2009). *Genus i förskola och skola: förändringar i policy, perspektiv och praktik* (s. 23- 40). Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.

Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/2077/20411>

Øksnes, M. (2011). *Lekens flertydighet: om barns lek i en institutionaliserad barndom*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Ärlemalm-Hagser, E. & Pramling Samuelsson, I. (2009). *Många olika genusmönster existerar samtidigt i förskolan*. *Pedagogisk forskning i Sverige*, Årg 14 nr 2, s. 89-109.

Tillgänglig: <http://journals.lub.lu.se/index.php/pfs/article/view/7744/6799>

BILAGA 2: Missiv förskolechef

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Hej!

Vi är två studenter som läser sista terminen på förskolläraryrket på Mittuniversitetet. Nu håller vi på med att skriva vårt examensarbete och vårt syfte är att se hur förskollärare önskar att de agerar vid konflikter i barnens lek och vi använder oss av enkäter. Det kommer vara två olika enkäter som förskollärarna kommer svara på.

I vår studie har vi valt att använda oss av kvalitativa enkäter, vi vill att de som svarar är utbildade förskollärare. Vi vill gärna att fem stycken svarar på våra enkäter, för att vi ska få en relativ bra tillförlitlighet till vårt examensarbete.

Vår fråga är om det vi skulle få använda oss av någon av Era förskolor, för att lämna ut enkäter. Vår önskan är att vi får lämna ut dem tisdag v. 44 och hämta dem igen tisdag v. 45.

Vi använder oss av vetenskapsrådets etiska principer och det innebär att deltagandet är frivilligt och är det någon som vill avbryta sitt deltagande får den det. Inga personuppgifter, så som namn eller förskolans namn kommer att nämnas i arbetet och all data kommer bara användas till vårt forskningsändamål och sedan raderas då vårt examensarbete är godkänt.

Meddela så fort som möjligt om Ni vill delta eller inte.

Har Du några frågor är det bara att kontakta oss.

Vänliga hälsningar,

Jessica Andersson jean1306@student.miun.se

Josefin Larsson joli1314@student.miun.se

BILAGA 3: Missiv förskollärare

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Hej!

Vi är två studenter som läser sista terminen på förskolläraryrket på Mittuniversitetet. Nu skriver vi vårt examensarbete och vårt syfte är att se hur förskollärare önskar att de agerar vid konflikter i barnens lek och vi använder oss av enkäter. Det kommer vara två enkäter Ni kommer få svara på. Vi har fått godkänt från er chef att ge Er våra enkäter och att Ni tar Er tid att svara på dem. I vår studie har vi valt att använda oss av kvalitativa enkäter, vi vill att de som svarar är utbildade förskollärare. Vi vill gärna att fem stycken svarar på våra enkäter, för att vi ska få en relativ bra tillförlitlighet till vårt examensarbete.

Vi kommer lämna ut enkäterna under v. 44 och hämta dem igen tisdag v. 45.

Vi använder oss av vetenskapsrådets etiska principer och det innebär att deltagandet är frivilligt och är det någon under som vill avbryta sitt deltagande är det upp till var och en att avgöra. Inga personuppgifter, så som namn eller förskolans namn kommer att nämnas i arbetet och all data kommer bara användas till vårt forskningsändamål och sedan raderas då vårt examensarbete är godkänt.

Meddela så fort som möjligt om Ni vill delta eller inte.

Har Du några frågor är det bara att kontakta någon av oss.

Vänliga hälsningar,

Jessica Andersson jean1306@student.miun.se

Josefin Larsson joli1314@student.miun.se